

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 770/2025
19.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Петрушић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Виши суд у ..., кога заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1915/2024 од 14.11.2024. године, у седници одржаној 19.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против става трећег изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1915/2024 од 14.11.2024. године.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебним ревизијама тужиоца и тужене изјављеним против ставова првог, другог и четвртог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1915/2024 од 14.11.2024. године.

ОДБАЦУЈУ СЕ, као недозвољене, ревизије тужиоца и тужене изјављене против ставова првог, другог и четвртог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1915/2024 од 14.11.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П1 362/23 од 28.03.2024. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је тужена обавезана да му на име накнаде штете због неискоришћеног годишњег одмора за 2019. годину исплати новчани износ од 67.914,43 динара, са законском затезном каматом почев од дана падања у доцњу са исплатом дугованог новчаног износа па до дана вештачења у

новчаном износу од 15.256,51 динар, а уколико наведене износе не исплати у остављеном року, обавезује се на све то исплати законску затезну камату почев од дана извршности пресуде па до исплате. Ставом другим изреке, вишак тужбеног захтева тужиоца на име накнаде штете због неискоришћеног годишњег одмора за 2018. годину у износу од 112.590,58 динара, са законском затезном каматом почев од дана падања у доцњу са исплатом дугованог новчаног износа па до дана вештачења у новчаном износу од 33.266,59 динара, а уколико наведене износе не исплати у париционом року, да тужиоцу исплати законску затезну камату почев од дана извршности пресуде па до исплате, одбијен је као неоснован. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд туженог обавезе да у име и за рачун тужиоца обрачуна и изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање и то изврши уплату законом предвиђених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, здравствено осигурање, осигурање за случај незапослености на име накнаде штете због неискоришћеног годишњег одмора за 2019. годину на основицу од 110.300,00 динара, која основица је бруто износ за уплату доприноса. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца да се тужена обавезе да у име и за рачун тужиоца обрачуна и изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање и то изврши уплату законом предвиђених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, здравствено осигурање, осигурање за случај незапослености, на име накнаде штете због неискоришћеног одмора за 2018. годину на основицу од 186.841,00 динар, која основица је бруто износ за уплату доприноса, као неоснован. Ставом петим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 92.666,00 динара, а у случају доцње са исплатом, обавезана је да плати законску затезну камату почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж1 1915/2024 од 14.11.2024. године, ставом првим изреке, потврдио пресуду Основног суда у Лесковцу П1 362/23 од 28.03.2024. године, у делу става првог изреке, у погледу досуђене накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор, у ставу другом изреке, у ставу четвртом изреке и у ставу петом изреке, а жалбе тужиоца и тужене је одбио као неосноване. Ставом другим изреке, преиначена је иста пресуда у преосталом делу става првог изреке у погледу законске затезне камате, тако што је одбијен захтев тужиоца којим је тражио да суд тужену обавезе да му на износ обрачунате законске затезне камате у доцњи од 15.256,51 динар, исплати законску затезну камату за период од дана извршности до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначена је иста пресуда у ставу трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе тужену да у име и за рачун тужиоца обрачуна и изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање и то за пензијско и инвалидско осигурање, здравствено осигурање, осигурање за случај незапослености на име накнаде штете због неискоришћеног годишњег одмора за 2019. годину на основицу од 110.300,00 динара, која основица је бруто износ за уплату доприноса, као неоснован. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, благовремене ревизије су изјавили тужилац и тужена због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужилац је доставио одговор на ревизију тужене, захтевајући накнаду трошкова за састав тог одговора.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у преиначујућем делу којим је одлучено о тужбеном захтеву тужиоца за уплату доприноса за обавезно социјално осигурање, у смислу одредбе члана 408., у вези 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20) и одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), па је утврдио да је ревизија тужиоца, против тог дела, побијане пресуде, неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био судија почев од 1995. године тако што је од 2013. године до пензионисања ...2019. године обављао функцију председника Вишег суда у За године 2018. и 2019., није донето решење о коришћењу годишњег одмора за председника суда, којим би се утврдио број дана годишњег одмора на који је имао право, нити период у коме ће користити годишњи одмор. У 2019. години, до пензионисања, тужиоцу је пропорционално припадало право на 12,5 дана годишњег одмора, те је вештачењем од стране судског вештака економско-финансијске струке обрачуната висина новчане накнаде штете због неискоришћеног годишњег одмора за ту годину, као и камата за период доцње.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужену обавезао да тужиоцу на износ накнаде штете на име неискоришћеног годишњег одмора за 2019. годину, уплати доприносе за обавезно социјално осигурање, док је другостепени суд првостепену пресуду у том делу преиначио, тако што је тај тужбени захтев тужиоца одбио, налазећи да се ради о накнади која нема карактер зараде, у смислу одредбе члана 104. став 1. и 105. став 1. и став 2. Закона о раду.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно одбио тужбени захтев тужиоца за обавезивање тужене да му уплати доприносе за обавезно социјално осигурање на износ накнаде штете због неискоришћеног годишњег одмора за 2019. годину.

Одредбом члана 13. став 1. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, бр. 84/04 ... 113/17), прописано је да основица доприноса за запослене и за послодавца је зарада, односно плата и накнада зараде односно плате у складу са законом који уређује радне односе, општим актом и уговором о раду, односно решењем надлежног органа.

Закон о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/2005 ... 113/2017), у одредби члана 76., прописује да у случају престанка радног односа је послодавац дужан да запосленом који није искористио годишњи одмор у целини или делимично, исплати новчану накнаду уместо коришћења годишњег одмора, у висини просечне зараде у претходних 12 месеци, сразмерно броју дана неискоришћеног годишњег одмора, а та накнада има карактер накнаде штете.

Дакле, новчана накнада коју је, на основу одредбе члана 76. Закона о раду, у случају престанка радног односа послодавац дужан да исплати запосленом који није искористио годишњи одмор у целини или делимично, као примање у вези са радом код послодавца које по основу права из радног односа запослени оствари по престанку радног односа, има карактер зараде на коју се обрачунава и плаћа порез на доходак грађана и доприноси за обавезно социјално осигурање по основу зараде. Међутим, пошто је тужилац, до пензионисања (...2019. године) радио и није користио годишњи одмор, следи да је за те дане примио зараду за обављени рад и време проведено на раду, на коју су му, свакако, плаћени доприноси за обавезно социјално осигурање, па му се не може два пута да плати иста обавеза за исти период, јер су доприноси већ обрачунати и плаћени за сваки дан радног односа на исплаћену зараду тужиоцу за 2019. годину. Због тога тужилац неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, у конкретном случају није потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, нити је потребно уједначавање судске праксе као ни ново тумачење права, па нису испуњени услови прописани одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, за одлучивање о посебним ревизијама тужиоца и тужене.

Предмет тражене правне заштите је накнада штете тужиоцу на име неискоришћеног годишњег одмора за 2018. и 2019. годину. Побийана одлука, којом је тужбени захтев тужиоца делимично усвојен а делимично одбијен, донета је применом одговарајућих одредби материјалног права на утврђено чињенично стање да је тужилац, у утуженом периоду био председник суда који је одлучивао о распореду коришћења годишњег одмора у суду и да он није поднео захтев за коришћење годишњег одмора за 2018. годину, док је у 2019. години пензионисан (...2019. године), па није ни могао да добије решење о коришћењу годишњег одмора, нити да га искористи, сразмерно припадајућем броју дана. Преиначујући део другостепене одлуке о законској затезној камати на већ обрачунати износ законске затезне камате заснива се на примени одредбе члана 279. Закона о облигационим односима, и не одступа од постојеће судске праксе. Ревизијама парничних странака указује се на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, што није разлог за изјављивање посебне ревизије у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, док у погледу забране анатоцизма прописаног одредбом члана 279. Закона о облигационим односима, не постоји неуједначена судска пракса.

На основу одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Врховни суд је испитао дозвољеност ревизија парничних странака изјављених против става првог, другог и четвртог изреке побијане пресуде, у смислу одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку и утврдио да ревизије нису дозвољене.

На основу одредбе члана 441. Закона о парничном поступку, ревизија је увек дозвољена у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа. У свим другим случајевима, ревизија није дозвољена, осим када се тужбени захтев односи на новчано потраживање, када се примењује општи режим допуштености овог правног лека према вредности предмета спора побијаног дела у смислу одредбе члана 403. став 3. Закона о парничном поступку.

Према одредби члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужбу ради накнаде штете тужилац је поднео 31.03.2021. године, а вредност предмета спора побијаног дела по ревизији тужиоца је 112.590,58 динара, а по ревизији тужене 67.914,43 динара.

На основу одредбе члана 28. Закона о парничном поступку, ако је за утврђивање стварне надлежности, права на изјављивање ревизије и у другим случајевима прописаним у овом Закону, меродавна вредност спора, као вредност предмета спора узима се само вредност главног захтева (став 1.). Камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и парнични трошкови не узимају се у обзир ако не чине главни захтев (став 2.).

Имајући у виду да ово није парница у радном спору која за предмет има заснивање, постојање или престанак радног односа код којих је ревизија увек дозвољена, а да је побијана вредност предмета спора испод 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, следи да ревизије тужиоца и тужене нису дозвољене.

Преиначење одлуке о камати није од утицаја на дозвољеност ревизије у смислу одредбе члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, јер се та одредба закона не примењује на споредна тражења, у смислу одредбе члана 28. став 2. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 413. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Трошкови ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав одговора на ревизију тужиоцу нису били потребни у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**